

Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp Naturturism – Behovsanalys naturturismutbildningar

Landsbygdsnätverket är ett nätverk i Sverige som består av olika organisationer och myndigheter som på olika sätt har betydelse för utvecklingen av de verksamheter och företag som finns på landsbygden och i kustsamhällen. Alla EU-länder som har ett landsbygdsprogram ska ha ett landsbygdsnätverk. Det svenska landsbygdsnätverket är också en del av det europeiska landsbygdsnätverket med samma mål - att verka som smörjmedel för att skapa en bra utveckling i olika typer av landsbygder.

Förutom att vara en del av landsbygdsprogrammet är det svenska landsbygdsnätverket även en del av havs- och fiskeriprogrammet och programmet för regional- och socialfonden inom lokalt ledd utveckling.

Målet med Landsbygdsnätverket är att samla nationella aktörer för att kunna genomföra de ovan nämnda programmen på ett bättre och mer effektivt sätt. En förutsättning för att kunna nå det målet är bland annat att skapa mötesplatser för erfarenhetsutbyte och lärande. I Landsbygdsnätverket knyts aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå ihop.

Landsbygdsnätverket leds av en styrgrupp som representerar 15 av medlemsorganisationerna och myndigheterna. Ett av Landsbygdsnätverkets verksamhetsområden är naturturism. För detta arbete har Landsbygdsnätverkets styrgrupp beslutat om att tillsätta en arbetsgrupp. Arbetsgruppens övergripande syfte är att genom olika insatser stärka naturturismföretagares konkurrenskraft.

Arbetsgruppens sammansättning

I arbetsgruppen naturturism finns representanter från Ekoturismföreningen, LRF, Företagarna, Visita, Sveriges Fiskevattenägarförbund, Skärgårdarnas riksförbund, Sveriges fisketurismföretagare, Svenska turistföreningen, Centrum för naturvägledning, Lokalt ledd utveckling, länsstyrelserna, Jordbruksverket, Tillväxtverket och Naturvårdsverket.

Inledningsvis har arbetet inom gruppen dels organiserats genom två utskott,

- Utskott med uppdrag att ta fram underlag till detaljerad arbetsplan för godkännande av arbetsgruppen.
- Utskott med uppdrag att handleda student samt ta fram förslag på plan för arbete med behovsanalys av naturturismutbildningar för godkännande av arbetsgruppen.

Sammanfattning av arbetsgruppens uppdrag

Här sammanfattas vad arbetsgruppen för naturturism har tagit på sig att göra när det gäller behovsanalysen. Den fullständiga beskrivningen av arbetsgruppens uppgift finns nedan i bilagan.

Det som arbetsgruppen ska göra är att ta initiativ till att det genomförs en behovsanalys över både grundläggande utbildning och fortbildning för yrkesverksamma naturturismaktörer samt till rådgivare inom naturturism. Förväntat utfall av arbetet är en utbildningspaketering som gör det enklare att välja rätt för de som vill utbilda eller fortbilda sig inom naturturismsektorn.

Arbetsgruppen ska ta reda på:

- a) vilka kurser och utbildningar som finns tillgängliga i dag på folkhögskole-, gymnasie- och högskolenivå samt YH-utbildningar
- b) vilka utbildningar och kurser som saknas, kopplat till de behov som är av betydelse för naturturismaktörer men också utbildningsbehov för de rådgivande aktörerna. Exempel på behov kan till exempel handla om entreprenörskap, säkerhet, naturvägledning, värdskap, kommunikation, friluftsliv, regelverk, hållbarhet och social inkludering. Det mesta av detta finns redan inom utbildningsvärlden, men en del kan behöva paketeras bättre så att det ännu bättre möter naturturismaktörernas kompetensbehov.
- c) hur kurser och utbildningar kan utvecklas och paketeras för att möta naturturismaktörernas kompetensbehov på bästa sätt
- d) om det uppmärksammas brister i utbudet ska analysen ge förslag till utveckling
- e) om analysen landar i att utvecklingsinsatser på en mer övergripande nivå behövs ska resultatet av analysen med förslag på åtgärder överlämnas till beslutsfattare.

Dialogträffarna och pilottesterna ska ses som viktiga forum för att göra inspel till behovsanalysen. Det färdiga resultatet ska presenteras och diskuteras på dialogträff 2 under våren 2017. (Dialogträffarna ingick som en del av projektförslaget som arbetsgruppen tog fram tidigare i år.)

Ebbas förstudie

Ebba Ulfbecker genomförde under våren 2016, på uppdrag av arbetsgruppen, en förstudie till behovsanalysen. Arbetet handledes av en grupp inom arbetsgruppen som bestod av Per Sonnvik på CNV och Anna Hag på Visita. Ebba fick även handledning från Beata Allen på Landsbygdsnätverket.

Ebba slutförde sin förstudie 9 juni. Ovan nämnda grupp utvidgad med Eva Sandberg från CNV och Therese Lindberg från Tillväxtverket granskade den och gjorde några mindre förtydligande och rättningar av uppenbara felaktigheter. Gruppen anser att Ebba har gjort ett bra jobb.

Gruppen konstaterar att även om det finns ett slutsats-avsnitt i förstudien vore det bra om det ännu tydligare hade tagits upp förslag på insatser som arbetsgruppen kunde gå vidare med.

Kommentarer på förstudien från arbetsgruppens möte 9 september

På arbetsgruppens möte 9 september presenterades och diskuterades förstudien. Här följer kommentarer från den diskussionen:

- Hur kan vi använda dialogträffar och pilotområden för att gå vidare?
- Viktigt att ge inspel från kartläggning och förstudie till skolverkets arbete.
- Invänta Tillväxtverkets analys av deras kartläggningar.
- Landa i rekommendationer.
- Behov av att kartlägga innehåll i de utbildningarna som finns.
- Vi utbildar människor om turism och inte att göra turism.

På mötet kom arbetsgruppen fram till att arbetsgruppen ska, utifrån Ebbas förstudie och Tillväxtverkets fördjupande behovsanalys, för naturturism göra en bedömning hur arbetsgruppen går vidare med en eventuell tilläggsanalys. En pott pengar finns avsatta inom arbetsgruppen om behov finns.

Förslag på hur arbetsgruppen arbetar vidare utifrån förstudien

Här kommer förslag på hur arbetsgruppen bör arbeta vidare utifrån förstudien:

- Förstudien pekar på att arbetsgruppen bör ta ställning till vilka ämnen som bör ingå i utbildning av naturturismaktörer. Först efter ett sådant ställningstagande kan vi bedöma utbudet och göra en tillfredställande behovsanalys.
- Förstudien pekar på att affärsmässighet och entreprenörskap bör ingå i utbildningar för blivande naturturismaktörer samt att befintliga naturturismaktörer bör fortbildas inom turism, som värdskap och affärsmässighet. Vi anser att grundläggande i en utbildning för naturturismaktörer bör vara ämnen som handlar om hur naturturismaktörer bemöter, kommunicerar med och tar hand om sina deltagare och de ämnena är sammanfattade i den *nationella normen för utbildning av naturguider*.
- Förstudien visar att det behövs en kartläggning av utbudet av rådgivare inom naturturism och naturvägledning. Vi håller med om att det skulle kunna behövas en tydligare bild av vilka de är, skulle kunna vara, för att kunna utföra behovsanalysen på ett bra sätt.
- Att förtydliga karriärvägar inom naturturism lyfts fram av flera aktörer och det är också något som förstudien betonar. Det kan t ex göras genom att förtydliga innehåll i utbildningarna och jämföra dem med varandra.
- Förstudien efterfrågar även kvalitetssäkringsmöjligheter för befintliga naturturismaktörer, som certifiering och auktorisation. Vi vill gärna se en lista över både nationella och internationella kvalitetssäkringssystem som naturturismaktörer kan genomgå, t ex normering, certifiering eller auktorisation. Detta är dock inte något som tydligt står i arbetsgruppens uppdrag för behovsanalysen, men kan mycket väl ses som en viktig del av arbetsgruppens arbete med naturturism.

Utifrån förstudien bör arbetsgruppen arbeta vidare med åtminstone de fyra första punkterna. Men ett ställningstagande om fortsatt arbete behöver även baseras i resultatet från Tillväxtverkets fördjupande behovsanalys.

Om det visar sig att det finns behov av en kompletterande analys bör arbetsgruppen planera så att bra input till en sådan analys kan komma från de kommande dialogträffarna och under pilottesterna.

